

Redovisning av myndigheters intäkter och kostnader 2018 för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Redovisning till regeringen enligt 10 kap. 7 § förordningen om avgifter för
prövning och tillsyn enligt miljöbalken den 15 april 2019

Innehåll

INNEHÅLL	3
OM SAMMANSTÄLLNINGEN	4
Krav på redovisning.....	4
Metod och avgränsningar.....	4
Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar.....	5
RESULTAT	6
Centrala myndigheternas redovisningar.....	6
Domstolsverkets redovisning.....	6
Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Kammarkollegiets redovisningar.....	6
Länsstyrelsernas redovisningar.....	8
Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §).....	8
Länsstyrelsens redovisning av tillsyn som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT (4 §).....	11
ANALYSER OCH SLUTSATSER	12
De centrala myndigheternas intäkter och kostnader.....	12
Länsstyrelsens intäkter och kostnader.....	12
UTVECKLINGSBEHOV	14
BILAGA 1 LÄNSSTYRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER OCH KOSTNADER	15

Om sammanställningen

Krav på redovisning

Naturvårdsverket ska enligt 10 kap. 7 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT), sammanställa uppgifter om intäkter och kostnader för prövning och tillsyn som Domstolsverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna ska redovisa till Naturvårdsverket. Sammanställningen av uppgifterna ska lämnas till regeringen senast den 15 april varje år. Naturvårdsverket ska även göra en årlig uppföljning och lämna eventuella förslag med anledning av resultatet. Kraven som ställs på myndigheternas redovisningar av intäkter och kostnader framgår i sin helhet i 10 kap. 1–7 §§ FAPT.

För 10 kap. 1–3 §§ FAPT gäller, enligt Naturvårdsverkets tolkning, att kostnader ska innefatta samtliga kostnader med undantag för civilrättsliga frågor. Kostnader som ska redovisas inkluderar lönekostnader, kostnader för OH, resekostnader, traktamenten, konsultarvoden och liknande.

Enligt 10 kap. 5 § FAPT ska länsstyrelserna samverka för en enhetlig redovisning av 3 och 4 §§. Se avsnittet Metod och avgränsningar för redogörelse för hur länsstyrelserna samverkat.

Enligt 10 kap. 6 § FAPT ska redovisningarna av 1–4 §§ göras elektroniskt till Naturvårdsverket på det sätt som Naturvårdsverket behöver för sin sammanställning och uppföljning. Se Metod och avgränsningar för redogörelse för hur Naturvårdsverket samlat in de enskilda myndigheternas redovisningar.

Redovisningskraven i 10 kap. FAPT trädde i kraft 7 april 2015. Enligt övergångsbestämmelserna ska bestämmelserna i 10 kap. tillämpas första gången i fråga om redovisningen som skedde 2017 avseende intäkter och kostnader under 2016. Denna sammanställning redovisar uppgifter om intäkter och kostnader 2018 och är således den tredje sammanställningen som redovisas till regeringen.

Metod och avgränsningar

Denna sammanställning innehåller utvalda uppgifter och sammanställningar som myndigheterna lämnat till Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket vill också framhäva att uppgifterna till viss del är uppskattningar och att myndigheterna gjort egna reservationer i sina redovisningar. Myndigheterna ansvarar själva för kvalitetssäkring av sina redovisade uppgifter.

Naturvårdsverket gjorde ett utskick till samtliga länsstyrelser och de berörda centrala myndigheterna den 29 januari 2019 om hur de ska redovisa sina uppgifter till Naturvårdsverket. Påminnelser skickades ut till de länsstyrelser som inte redovisat sina uppgifter i tid.

Särskilt om länsstyrelsernas redovisningar

Som tidigare nämnts ska länsstyrelserna enligt 10 kap. 5 § samverka för en enhetlig redovisning av 10 kap. 3–4 §§ FAPT. Samverkan mellan länsstyrelserna har skett på två sätt:

1. För redovisningen av 3 § har varje länsstyrelse via sina stödsystem rapporterat intäkter och kostnader för prövning och tillsyn till länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration i (EA-förvaltningen i Örebro) som har sammanställt och redovisat uppgifterna till Naturvårdsverket.
2. För redovisningen av 4 § har Miljösamverkan Sverige ytterligare vidareutvecklat den modell som togs fram till 2017 års redovisning. Liksom för tidigare års redovisning har kostnader för *nödvändiga tillsynsåtgärder* likställts med kostnader för de tillsynsbehov som anges i länsstyrelsernas behovsutredningar. Av Miljösamverkan Sveriges beskrivning till modellen för behovsutredningar framgår att ”Behovsutredningen ska inriktas på att beskriva det välavvägda och realistiska tillsynsbehovet så långt det är möjligt. Det ger ett rimligt behov att förhålla sig till vid de prioriteringar som behöver göras jämfört med tillgängliga resurser och andra förutsättningar i den fortsatta planeringen.”¹

I sammanställningen utgår länsstyrelsernas kostnader för tillsynsvägledning och registerhållning. Detta beror på att det inte ansetts vara befogat utifrån kostnaderna för länsstyrelserna att registrera och särredovisa dessa kostnader.²

Utöver innehållet som specificeras i 10 kap. FAPT kommer Naturvårdsverket även i år att presentera ett utdrag från länsstyrelsernas tidsredovisning av den utförda tillsynen som jämförs med det beräknade behovet av tillsyn, angivet i timmar istället för kostnader.

---

¹ Miljösamverkan Sverige Modell För Behovsutredning 2017-10

² Naturvårdsverket 2010. Redovisning av regeringsuppdrag – Avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken Dnr 526-197-09 Rt

Resultat

Centrala myndigheternas redovisningar

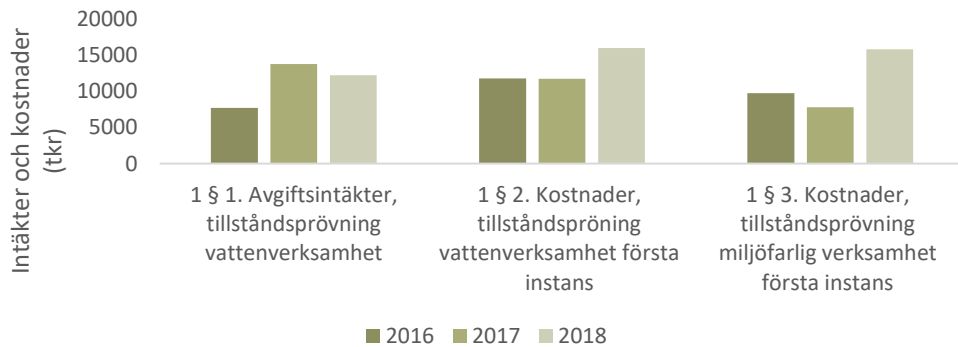
Domstolsverkets redovisning

Domstolsverket har redovisat kostnader som framgår av tabell 1.

Tabell 1. Domstolsverkets intäkter och kostnader enligt 10 kap. 1 § FAPT under 2018.

Redovisning 10 kap. 1 § (tkr)	
1 § 1. Avgiftsintäkter, tillståndsprövning vattenverksamhet	12 287
1 § 2. Kostnader, tillståndsprövning vattenverksamhet första instans	16 046
1 § 3. Kostnader, tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet första instans	15 884

I figur 1 framgår hur Domstolsverkets intäkter och kostnader har förändrats över tid. För 2018 baseras kostnaderna för egen personal på två månaders redovisning av tid. Tiden har räknats om till helår och baseras på tio månaders arbetad tid. År 2017 räknades kostnaderna upp med nio månader, vilket förklarar kostnadsökningen mellan åren.

Figur 1. Domstolsverkets intäkter och kostnader för tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans samt kostnader för tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet i första instans.

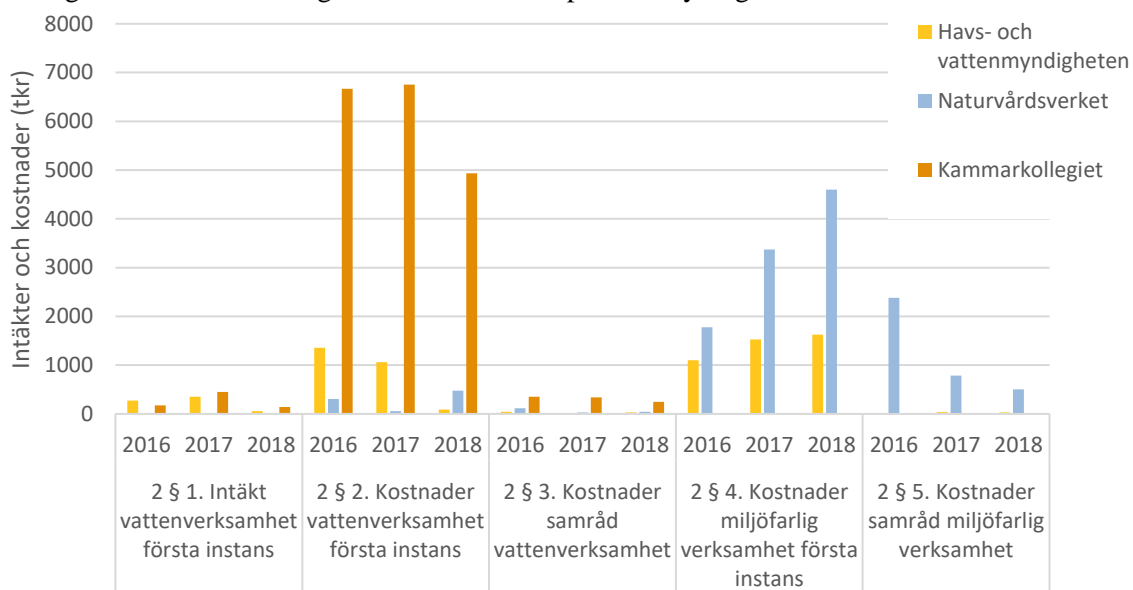
Naturvårdsverkets, Havs- och vattenmyndighetens och Kammarkollegiets redovisningar

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Kammarkollegiets redovisade uppgifter framgår av tabell 2. Uppgifterna om prövning avser endast första instans.

Tabell 2. Naturvårdsverkets (NV), Havs och vattenmyndighetens (HaV) och Kammarkollegiets intäkter och kostnader för prövning och samråd av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Beloppen anges i tusentals kronor.

Redovisning 10 kap. 2 § FAPT 2018	NV	HaV	Kammarkollegiet
2 § 1. Intäkt - ersättning för rättegångskostnader tillståndsprövning vattenverksamhet första instans	0	- 59	- 142
2 § 2. Kostnader för medverkan i tillståndsprövning vattenverksamhet första instans i mark och miljödomstol (ej initiering av prövning enl. MB 24:7)	476	93	4 933
2 § 3. Kostnader för medverkan i samråd för vattenverksamhet	41	31	247
2 § 4. Kostnader för medverkan i tillståndsprövning miljöfarlig verksamhet i första instans i mark och miljödomstol (ej initiering av prövning enl. MB 24:7) (2018)	4 603	1 626	0
2 § 5. Kostnader för medverkan i samråd miljöfarlig verksamhet (2018)	503	32	0

I figur 2 framgår hur myndigheternas intäkter respektive kostnader förändrats sedan redovisningskravet i 10 kap. 2 § FAPT trädde i kraft. Redogörelser för orsakerna till de årliga variationerna framgår i avsnitten för respektive myndighet.

Figur 2. Intäkter och kostnader för Havs- och vattenmyndighetens, Naturvårdsverkets och Kammarkollegiets deltagande i samråd och tillståndsprövning (första instans) av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Beloppen anges i tusentals kronor.

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETENS REDOVISNING

Havs- och vattenmyndigheten uppger att de under 2018 har prioriterat extra hårt bland ärenden och lagt mycket tid på komplicerade och principiellt viktiga mål. Vidare har det under 2018 varit färre personer som arbetat med uppgiften att handlägga remisser i miljöbalksärenden. Orsaken är personalbrist på grund av att det varit svårt att rekrytera rätt kompetens och att befintliga resurser också arbetat med programområde vattenmiljö och vattenkraft i stor utsträckning.

NATURVÅRDSVERKETS REDOVISNING

Som framgår av figur 2 har Naturvårdsverkets kostnader för medverkan i tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans ökat med närmare 3 miljoner kronor från 2016 till 2018. Under samma period har kostnaderna för medverkan i samråd miljöfarlig verksamhet minskat med knappt 2 miljoner kronor. Skälen till de ökade kostnaderna för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet under 2018 är i huvudsak att Naturvårdsverket medverkat i fler prövningar i första instans samt att ett antal nyrekryteringar gjorts. Skälen till att kostnaderna för samråd har minskat är att Naturvårdsverket deltagit i färre samråd under 2018 jämfört med tidigare år.

Naturvårdsverket har under perioden 2016-2018 inte haft intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans.

KAMMARKOLLEGIETS REDOVISNING

Under 2018 lades mer arbete än tidigare ner på ersättningsärenden enligt 31 kap. miljöbalken som inte utgör vattenverksamhet vilket förklarar de minskade kostnaderna för vattenverksamhet i första instans.

Länsstyrelsernas redovisningar

Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för prövning och tillsyn (3 §)

Länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration har sammanställt länsstyrelsernas avgiftsintäkter och kostnader för prövning och tillsyn i enlighet med vad som framgår av 10 kap. 3 § FAPT samt de övriga kostnader som länsstyrelserna angivit.³ I tabell 3 presenteras uppgifterna med totala kostnader och totala intäkter, och i tabell 4 en fullständig redovisning enligt kravet i FAPT. Sammanställningen i tabell 3 och 4 innehåller endast de delar som begärs in enligt FAPT. Detta innebär att länsstyrelsernas totala kostnader för tillsyn och prövning enligt miljöbalken inte framgår. Länsstyrelsernas kostnader för tillsyn av förorenade områden, skyddade områden samt annan naturvårdstillsyn ingår inte i redovisningskravet enligt FAPT.

Tabell 3. Länsstyrelsens sammanställda intäkter och kostnader för prövning och tillsyn. Uppgifterna inkluderar de övriga kostnader som framgår av bilaga 1.

	Miljöfarlig verksamhet	Vattenverksamhet	Totalt mf + vv
Intäkter för prövning och tillsyn (tkr)	-164 625	- 12 811	- 177 436
Kostnader för prövning och tillsyn (tkr)	209 470	108 927	318 398
Differens intäkt-kostnader (tkr)	44 846	96 117	140 962

Av tabell 3 framgår att länsstyrelsens redovisade kostnader överstiger de redovisade intäkterna med totalt närmare 141 miljoner kronor. Tillsyns- och prövningsavgifterna är dock tänkta att även finansiera tillsynsvägledning samt prövningskostnader hos andra än länsstyrelsen. Tabellen ger alltså inte hela bilden av länsstyrelsernas nettokostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

³ I sammanställningen redovisas också intäkter och kostnader som ligger under länsstyrelsernas *Övriga kostnader*. Dessa VÄS-koder listas Bilaga 1 Länsstyrelsernas övriga VÄS-koder

Tabell 4. Avgiftsintäkter och kostnader som ska redovisas enligt 10 kap. 3 § FAPT. Dessa utgör inte länsstyrelsens samtliga kostnader och intäkter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Uppgifterna anges i tusentals kronor. Intäkter redovisas som negativa tal. Län med asterisk (*) har miljöprövningsdelegation inom sin länsstyrelse.

FAPT, 10 kap Redovisning av intäkter och kostnader	BLEKINGE	DALARNA*	GOTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND*	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR*	KRONBERG	NORRBOTTEN*	SKÅNE*	STOCKHOLM*	SÖDERMANLAND	UPSALA*	VÄRMLAND	VÄSTERBOTTEN*	VÄSTERNORRLAND*	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND*	ÖREBRO*	ÖSTERGÖTLAND*	SAMTLIGA LÄNSSTYRELSE
1. avgiftsintäkter för provning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter	-3601	-6656	-1601	-6881	-5347	-3729	-10618	-6735	-4269	-7945	-19499	-10031	-4636	-3676	-8323	-8168	-9657	-4786	-22880	-6023	-9563	-164625
2. Kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för miljöfarlig verksamhet	100	433	282	2	250	177	434	142	263	408	971	396	213	219	325	827	588	156	1046	233	420	7886
3. kostnader för tillståndsprovning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationen	322	4686	352	406	2595	338	389	5458	262	2128	9882	4171	555	5343	268	5593	7858	204	10070	3368	5762	70008
4. kostnader för medverkan vid tillståndsprovning av miljöfarlig verksamhet i första instans i Mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader att initiera tillståndsprovning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	117	134	622	119	189	311	133	194	172	708	1395	600	531	600	324	2388	323	332	1416	459	584	11651
5. kostnader för operativ tillsyn över miljöfarlig verksamhet, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtsalmsanmälningar	840	1772	948	2175	1225	2593	3212	2254	1972	2200	6725	3664	3207	577	3750	3747	2995	1698	11779	2218	6104	65655
6. avgiftsintäkter för tillståndsprovning av markavvattning	0	-2	0	0	-8	-2	-7	-1	-2	-5	-8	0	0	0	0	-18	-2	0	-9	-2	-2	-69
7. avgiftsintäkter för handläggning av anmälan av anmälningspliktig vattenverksamhet	-174	-149	-47	-195	-66	-83	-158	-163	-101	-213	-122	-332	-78	-55	-230	-125	-144	-43	-465	-95	-23	-3061
8. avgiftsintäkter för operativ tillsyn över markavvattning	0	0	0	-6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-6
9. avgiftsintäkter för operativ tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning	-64	-518	0	-210	0	-1693	-166	0	-269	-1428	-280	0	0	-147	-34	-1816	-1020	-130	-817	-397	0	-8989
10. intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillståndsprovning av vattenverksamhet i första instans	0	0	0	-193	0	-6	0	0	0	0	-6	0	-8	0	0	-346	-10	0	-27	0	0	-595
11. kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för vattenverksamhet	86	105	93	142	63	138	84	112	130	192	340	437	34	110	63	214	103	124	511	116	95	3294
12. kostnader för tillståndsprovning av vattenverksamhet i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprovning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken	388	174	399	365	345	143	55	53	205	223	603	1012	93	124	642	597	176	246	1425	259	180	7708
13. kostnader för dispensprovning och tillståndsprovning av markavvattning	4	16	27	4	66	45	19	0	82	36	113	13	0	11	0	131	8	0	41	9	28	655
14. kostnader för handläggning av anmälan från anmälningspliktig vattenverksamhet	954	616	319	810	574	395	893	754	638	2143	1947	2183	870	366	906	837	841	581	5995	727	293	23643
15. kostnader för operativ tillsyn över markavvattning, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtsalmsanmälningar	39	43	103	65	65	75	64	11	61	150	116	98	0	27	3	38	4	120	173	96	29	1378
16. kostnader för operativ tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning, med undantag av kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtsalmsanmälningar	680	1941	75	1280	595	521	982	750	807	2449	2543	1958	171	415	2477	1235	1247	583	4985	1351	786	27829
Totalt intäkter 10 kap. 3 § FAPT	-3839	-7326	-1647	-7485	-5421	-5513	-10949	-6899	-4641	-9591	-19914	-10363	-4722	-3879	-8586	-10472	-10834	-4959	-24198	-6517	-9588	-177345
Totalt kostnader 10 kap. 3 § FAPT	3529	9920	3222	5368	5966	4736	6265	9728	4591	10638	24636	14532	5674	7791	8757	15606	14143	4043	37442	8836	14282	219706
Övriga kostnader (bilaga 1)	2869	6502	2715	5303	1596	1346	4962	5244	3954	3050	9727	6356	3596	2430	3197	4221	4423	5852	13586	4531	3234	98691
Intäkter 10 kap. 3 § FAPT samt övriga intäkter	-3839	-7326	-1647	-7485	-5421	-5513	-10949	-6899	-4642	-9591	-19914	-10363	-4722	-3879	-8586	-10472	-10834	-4959	-24198	-6517	-9679	-177436
Kostnader 10 kap. 3 § FAPT samt övriga kostnader	6397	16422	5937	10671	7562	6083	11227	14972	8545	13688	34362	20888	9269	10221	11954	19827	18566	9896	51028	13367	17517	318398

UTFÖRD TILLSYN ANGIVET I TIMMAR

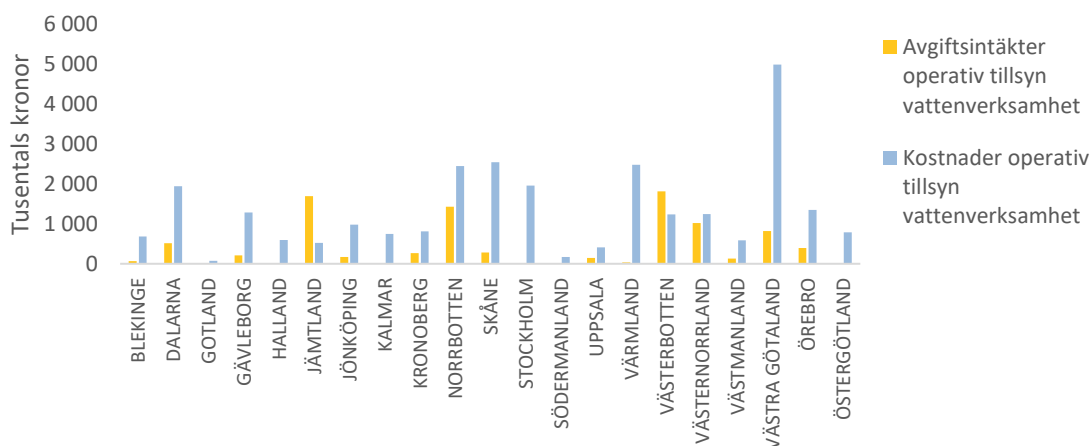
Som ett komplement till redovisningen enligt 10 kap. 3 § FAPT redogörs här nedan för länsstyrelsernas genomförda *tillsyn* angivet i *timmar*.⁴ Som framgår av tabell 5 har länsstyrelsernas samlade tillsyn ökat med 21 årsarbetskrafter under 2018 jämfört med 2017. Hur de ökade anslagen för tillsyn fördelats presenteras i Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljöbalkstillsynen.⁵

Tabell 5. Utförd tillsyn enligt länsstyrelsernas tidsredovisning 2017 jämfört med 2018. Anges i timmar (h) och årsarbetskrafter (åa). En årsarbetskraft motsvarar 1710 timmar.

Utförd tillsyn enligt VÄS 2018	2017 (h)	2017 (åa)	2018 (h)	2018 (åa)
Naturvård (515, 525, 526, 527, 528)	83 520	48,8	90 337	52,8
Vattenverksamhet (535)	115 323	67,4	126 038	73,7
Vattenskyddsområde (516)	582	0,3	1 275	0,7
Miljöskydd (555, 565, 566)	109 095	63,8	127 063	74,3
Förorenade områden (575)	50 995	29,8	51 234	30,0
Totalt	359 516	210,2	395 947	231,5

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR TILLSYN AV VATTENVERKSAMHET

Länsstyrelsernas intäkter och kostnader enligt 10 kap. 3 § 9 och 16 punkterna redovisas i figur 3 nedan. Intäkterna avser operativ tillsyn av vattenverksamheter utom markavvattning.⁶ Kostnaderna avser operativ tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning, med undantag av kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar.⁷ I dessa kostnader ingår inte länsstyrelsens övriga kostnader för exempelvis övergripande planering av tillsyn som redovisas i bilaga 1. Totalt uppgår länsstyrelsernas avgiftsintäkter till ca 9 miljoner kronor medan kostnaderna uppgår till ca 27 miljoner kronor. Se tabell 6. Huvuddelen av tillsynsintäkterna utgör intäkter från tillsyn över dammsäkerhet. För den övriga egeninitierade tillsynen uppgår kostnaderna till över 8 miljoner kronor medan intäkterna uppgår till 100 000 kronor.

Figur 3. Avgiftsintäkter och kostnader för länsstyrelsernas tillsyn över vattenverksamheter.

⁴ I de angivna VÄS-koderna för naturvård förekommer även viss prövning.

⁵ Redovisning till regeringen enligt 1 kap. 28 § miljötillsynsförordningen den 15 april 2019 <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Tillsyn/>

⁶ VÄS-kod 53522, 53523 och 53533.

⁷ VÄS-kod 53522, 53523, 53532 och 53533.

Tabell 6. Länsstyrelsernas intäkter och kostnader för tillsyn vattenverksamhet. Anges i tusentals kronor.

Tillsynsområde	Kostnader operativ tillsyn vattenverksamhet	Avgiftsintäkter operativ tillsyn vattenverksamhet
Dammsäkerhet planerad/egeninitierad tillsyn	6 030	8 818
Övrig vattenverksamhet planerad/egeninitierad tillsyn	8 194	114
Dammsäkerhet händelsestyrd tillsyn	231	-
Övrig vattenverksamhet händelsestyrd tillsyn	13 375	56
Totalt	27 829	8 989

Länsstyrelsens redovisning av tillsyn som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT (4 §)

Enligt 10 kap. 4 § FAPT ska länsstyrelserna redovisa beräknade kostnader för nödvändiga tillsynsåtgärder som enligt länsstyrelsens bedömning inte kan täckas av avgifter. I 2019 års redovisning har samtliga länsstyrelser använt Miljösamverkan Sveriges modell för att beräkna behovet av tillsyn som inte kan täckas av avgifter.⁸ Detta har möjliggjort en enhetlig redovisning av länsstyrelsernas beräknade tillsynsbehov. Uppgifterna redovisas sammanställt i tabell 7. Enligt länsstyrelsernas beräkningar uppgår det totala behovet av tillsynsresurser till drygt 830 000 timmar. Behovet innefattar tid för tillsyn samt annan tid som behövs för att utföra tillsynsuppdraget såsom enhetsmöten, chefstid med mera. När behovet multipliceras med kostnaden per timme (800 kr/h) framkommer sådant tillsynsbehov som inte kan täckas av avgifter enligt förordningen uppgår till totalt drygt 565 miljoner kronor. Förutsättningarna för att ta ut avgifter skiljer sig dock åt mellan tillsynsområdena vilket gör att det är svårt att jämföra områdena med varandra.

Tabell 7. Länsstyrelsernas redovisning av sådan tillsyn som inte kan täckas av avgifter enligt FAPT.

Tillsynsområde	Tillsyns- behov (h)	Totalt behov av resurs (h)	Kostnad totalt av resurs (tkr)	Intäkt tillsyns- avgift (tkr)	Redovisning 4 § (tkr)
Naturvård ⁹	109 850	146 467	117 173	81	117 092
Vattenverksamhet	257 773	343 697	274 958	12 055	262 902
Vattenskyddsområde	9 242	12 323	9 858	-	9 858
Miljöskydd	197 676	263 567	210 854	85 506	125 348
Förorenade områden	48 403	64 538	51 630	989	50 641

Flera länsstyrelser har också angett vad som skulle kunna åstadkommas med ytterligare resurser för tillsynen. Exempelvis Länsstyrelsen i Västernorrland uttrycker följande:

Tillsynen behöver ges tillräckliga förutsättningar för att åstadkomma regelefterlevnad och därmed den hållbara utveckling som miljöbalken syftar till. Tillsyn är ett centralt verktyg för att vi ska kunna uppnå syftet med miljöbalken, nå miljömålen och följa fastställda miljö kvalitetsnormer. Utan tillsyn riskerar de företag som följer regelverket att missgynnas framför de som inte gör det.

⁸ I modellen anges behovet i tillsynstimmar. För att beräkna resursbehovet multipliceras de angivna tillsynstimmarna med 1,25. Produkten (tillsynsbehovet) multipliceras sedan med kostnaden per tillsynstimme (800 kr). Produkten (kostnaden för tillsynsbehovet) subtraheras sedan med de intäkter som länsstyrelserna haft under innevarande år vilket ger redovisningen enligt 10 kap. 4 § FAPT.

⁹ Länsstyrelsen i Gävleborgs län har inte använt MSS modell för att beräkna behovet av tillsyn naturvård. En felmarginal på 1-5 % kan därför förväntas inom detta tillsynsområde.

Analyser och slutsatser

De centrala myndigheternas intäkter och kostnader

Av 10 kap. 1–2 §§ FAPT framgår att myndigheterna ska redovisa kostnader och intäkter för tillståndsprövning i *första instans*. Av detta följer att kostnader som uppkommer i samband med överprövningar inte redovisas i denna sammanställning. Med anledning av detta går det inte att dra slutsatser om myndigheternas totala kostnader för tillståndsprövning enligt miljöbalken, utan endast de kostnader som uppkommer i första instans. Årliga jämförelser försvåras således i och med att de mål som myndigheterna medverkar i kan ena året prövas i första instans, och nästkommande år i en eventuell överprövning.

En viss ökning kan dock konstateras vad gäller de centrala myndigheternas kostnader för medverkan i prövning av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet i *första instans*.

Länsstyrelsens intäkter och kostnader

REDOVISNING AV PRÖVNING OCH TILLSYN (3 §)

Länsstyrelsens kostnader och intäkter för de tillsyns- och prövningsområden som anges i 10 kap. 3 § FAPT framgår i tabell 3 och tabell 4. Då de angivna tillsyns- och prövningsområdena inte omfattar all prövning och tillsyn enligt miljöbalken som länsstyrelserna utför ger det inte en heltäckande bild av länsstyrelsernas intäkter och kostnader. Länsstyrelserna redovisar dock kostnader som vida överstiger de intäkter som tas in för just miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Av tabell 3 framgår skillnaderna sammanställt. Skillnaderna länsstyrelserna emellan avseende kostnader och intäkter för prövning förklaras av att intäkterna tillfaller samtliga länsstyrelser medan kostnaderna i huvudsak ligger på de 12 länsstyrelserna som har miljöprövningsdelegationer inom sitt län.

Som ett komplement till kraven i 10 kap. 3 § FAPT presenteras i den här redovisningen också länsstyrelsens utförda *tillsyn* angivet i *tid* för ett antal tillsynsområden. I den framställningen framgår att länsstyrelsernas genomförda tillsyn har ökat med 21 årsarbetskrafter från 2017 till 2018. Detta är en följd av de ökade anslag för tillsynen som gavs under 2018. Mer detaljer och utvecklade resonemang om detta presenteras i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av kommuners och länsstyrelser tillsyn enligt miljöbalken.¹⁰

I den kompletterande redovisningen över länsstyrelsernas intäkter och kostnader för *tillsyn* över *vattenverksamhet* framkommer avgiftsuttaget i relation till kostnaderna för tillsynen skiljer sig mellan länsstyrelserna. Naturvårdsverket har inte djupare undersökt orsakerna till skillnaderna mellan länen och det är svårt att dra slutsatser i och med variationer i hur länsstyrelserna rapporterar tid.

---

¹⁰ Redovisning till regeringen enligt 1 kap. 28 § miljötillsynsförordningen den 15 april 2019 <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Tillsyn/>

LÄNSSTYRELSESNAS BERÄKNADE KOSTNADER FÖR TILLSYN (4 §)

Enligt länsstyrelsernas egna bedömningar uppgår behovet av tillsyn för sådana tillsynsåtgärder som inte kan täckas av avgifter enligt förordningen till 565 miljoner kronor. Som konstaterats tidigare år finns det utmaningar i att ange det beräknade behovet av tillsyn angivet i kronor. Bland annat uppgår inte alltid länsstyrelsernas tillsynskostnad till 800 kr per tillsynstimme. Dessutom skiljer sig förutsättningarna för att ta ut tillsynsavgifter mellan tillsynsområdena. Det framgår av tabell 7 att det inte är möjligt att ta ut avgifter för en betydande del av länsstyrelsernas tillsynsarbete. I synnerhet gäller detta naturvård, vattenskyddsområden och förorenade områden. Exempelvis har länsstyrelsen inte möjlighet att ta ut avgifter för tillsyn över givna dispenser från vattenskyddsområden, något som kommunala tillsynsmyndigheter har. Tillsyn över naturvård saknar vanligtvis en verksamhetsutövare och därför är större delen av den tillsynen skattefinansierad. Förorenade områden finansieras till viss del genom avgifter, men är huvudsakligen skattefinansierad.

Flera länsstyrelser har redogjort för hur ökade resurser för tillsynen kan bidra till en mer enhetlig tillsyn som i större grad kan bidra till att säkerställa syftet med miljöbalken. De ökade resurserna som tillfallit länsstyrelsernas tillsynsarbete under 2018 har bidragit till detta i huvudsak genom att mer personal har kunnat anställas. Hur de enskilda länsstyrelsernas egeninitierade tillsyn förändrats samt hur de ökade resurserna för tillsynen använts presenteras i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av kommuners och länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken.¹¹

---

¹¹ Redovisning till regeringen enligt 1 kap. 28 § miljötillsynsförordningen den 15 april 2019 <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Tillsyn/>

Utvecklingsbehov

I utredningen Miljötillsyn och sanktioner (SOU 2017:63) lämnas en rad förslag som syftar till att utveckla miljöbalkstillsynen. Utredningen behandlar även uppföljning av tillsynen men lämnar inga förslag. I det fortsatta arbetet med att följa upp myndigheternas intäkter och kostnader för tillsyn och prövning finns det anledning att med stöd av digitaliseringens möjligheter fortsätta utveckla modeller och redovisningssystem för att möjliggöra en korrekt beskrivning av intäkter, kostnader och behov.

Naturvårdsverket bedömer att de redovisningskrav som ställs på länsstyrelserna enligt 10 kap. 3 – 4 §§ FAPT kan behöva ses över. I nuvarande form försvåras jämförelser mellan kostnader för tillsyn och behov av tillsyn i och med att reglerna avser olika omfattning av länsstyrelsernas totala tillsyn. I en sådan översyn kan det samtidigt vara lämpligt att utreda möjligheterna att särskilja avgifterna för prövning respektive tillsyn vilket bland annat skulle förtydliga för verksamhetsutövare vad tillsyns- och prövningsavgiften avser, i synnerhet vid överlåten tillsyn. Det skulle förenkla en beskrivning av kostnadstäckningsgraden för länsstyrelsernas tillsyn. I det fall avgiftsnivåerna enligt FAPT ses över kan det vara lämpligt att samtidigt se över konstruktionen för uppföljningen i 10 kap. FAPT.

Länsstyrelserna kan också behöva renodla redovisningarna så att det som redovisas överensstämmer med kraven enligt 10 kap. 3 § FAPT. Under posten *övriga kostnader* redovisar länsstyrelserna en betydande del av kostnaderna för prövning och tillsyn, ca 98 miljoner kronor av totalt ca 318 miljoner kronor. Dessa 98 miljoner kronor specificeras mer ingående i Bilaga 1, men det framgår inte ur länsstyrelsens redovisningar hur kostnaderna ska tolkas mot 10 kap. 3 § FAPT.

BILAGA 1

Länsstyrelsens övriga intäkter och kostnader

	BLEKINGE	DALARNA	GOTLAND	GÄVLEBORG	HALLAND	JÄMTLAND	JÖNKÖPING	KALMAR	KRONBERG	NORRBOTTEN	SKÅNE	STOCKHOLM	SÖDERMANLAND	UPPSALA	VÄRMLAND	VÄSTERBOTTEN	VÄSTERNORRLAND	VÄSTMANLAND	VÄSTRA GÖTALAND	ÖREBRO	ÖSTERGÖTLAND	SAMLIGA LÄNSSTYRELSE	
Intäkter totalt (tkr)									1													90	91
5350 Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	90
5508 Extern och intern information inom miljöfarlig verksamhet	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kostnader totalt (tkr)	2 869	6 502	2 715	5 303	1 596	1 346	4 962	5 244	3 954	3 050	9 727	6 356	3 596	2 430	3 197	4 221	4 423	5 852	13 586	4 531	3 234	98 691	
5301 Övergripande planering och samordning inom vattenverksamhet	266	2 011	728	2 095	414	240	643	3 162	1 355	1 127	901	1 788	1 372	432	374	889	1 141	1 876	6 150	638	282	27 883	
5308 Extern och intern information inom vattenverksamhet	16	32	70	200	30	32	-	-	71	27	222	49	157	210	56	34	1	222	108	509	84	17	1 924
5309 Kompetensutveckling inom vattenverksamhet	161	176	61	324	116	33	153	188	209	332	505	201	202	36	89	258	54	391	1 419	127	29	5 067	
5310 Övergripande inom prövning av vattenverksamhet	238	29	73	25	57	28	53	33	62	28	580	58	227	35	400	178	13	33	340	84	43	2 617	
5350 Övergripande inom tillsyn vattenverksamhet	618	388	145	1	94	265	213	487	492	210	1 078	325	75	191	231	498	99	184	1 099	393	72	6 930	
5501 Övergripande planering och samordning inom miljöfarlig verksamhet	1 009	3 251	1 132	2 037	477	697	3 549	988	1 330	1 011	4 865	3 492	1 113	1 188	1 519	1 967	2 358	2 849	3 181	2 551	1 828	42 392	
5508 Extern och intern information inom miljöfarlig verksamhet	55	117	189	103	66	19	9	153	31	160	614	10	231	128	91	155	29	84	182	83	59	2 568	
5509 Kompetensutveckling inom miljöfarlig verksamhet	495	466	275	517	320	25	297	233	383	130	916	416	184	187	398	422	665	291	690	534	863	8 707	
551 Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (inkl. samråd)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
555 Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	
5555 Miljösanktionsavgifter, åtalansmålan (inspektion och kontroll)	10	33	42	-	22	7	45	-	21	24	29	17	35	22	39	50	63	36	16	37	40	586	
Kostnader - intäkter (tkr)	2 869	6 502	2 715	5 303	1 596	1 346	4 962	5 244	3 953	3 050	9 727	6 356	3 596	2 430	3 197	4 221	4 423	5 852	13 586	4 531	3 144	98 600	